

18. března roku 1924 poslal
MUDr. Jan Klepetář lektorovi
Národního divadla Františku Götzovi
pozdřav z Rychnova nad Kněžnou

LÉKAŘ, BÁSNÍK

A VRAH

Útlá sbírka „Bílý okamžik“ Jana Klepetáře byla kritikou přijata vcelku vlídně a odborníci vkládali do mladého básníka mnoho nadějí. Byla dvacátá léta minulého století, v literárním světě to vřelo, v kavárnách se scházeli lidé, jejichž jména se později dostanou do školních čítanek.

Osudová žena, kterou doktor Klepetář očekával, se ve Spojených státech loučila s rodinou, pro níž pětadvacet let pracovala, a konečně se chystala domů.

Pro pořádek se však vraťme na začátek starého příběhu. Jan Klepetář se narodil roku 1902, do základní školy chodil v pražském Karlíně, reálku absolvoval v Lounech. Tady se seznámil s Konstantinem Bieblem a Karlem Konrádem, vydával radikální studentský časopis Cíl, stal se vůdčí postavou celého ročníku. Byl prý velmi inteligentní, dokázal být oslnivě zábavný, brilantně uměl manipulovat s lidmi. Po návratu do Prahy vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, v roce 1927 získal doktorát.

Vedle medicíny hodně psal, jeho eseje, povídky a úvahy vycházely v časopisu Ruch, ve Studentské Revue a revue Apollon. Avantgardní divadelní hra s názvem Zlato mu získala čestné ocenění spolku zvaného Proletkult.

Dávny čas a bohémský život nadějněho spisovatele. Jan Klepetář si našel dva dobré kamarády, slovenské novináře Jána Michálka původem z Vážce a Mikuláše Sikorského z Košic. Společně vytloukali vinárny a bary, vedli nekonečné hovory o tvorbě a o umění. Jednoho osudového dne se vcelku náhodně setkali s Margitou Vörösmartyovou, jež se právě vrátila z dlouhodobého pobytu v Americe.

Margita byla prostá žena, kterou intelektuální prostředí okouzlovalo a do mnohem mladšího Jána Michálka se na první pohled zamilovala. Zprvu překvapený Michálek nakonec roli vydržovaného milence přijal

a stal se velkorysým hostitelem svých přátel. Slečna Vörösmartyová byla na české poměry velmi bohatá a její léta strádané dolary nenávratně končily v kasířtaškách číšníků. Zdá se pravděpodobné, že Jana Klepetáře těšilo pohrávat si s lidmi jako s figurkami na šachovnici, a proto příběh v jeho úvodní fázi ochotně režíroval. Aristoteles kdysi rozdělil děj tragédie na jednotlivé etapy. Expozice, kolize, krize, peripetie a katastrofa.

Ke kolizi došlo, když Margita pomalu začala ztrácet trpělivost, přestaly jí stačit opakované sliby a na Michálka podala trestní oznámení za podvodné vylákání peněz pod záminkou sňatku. Šlo o částku padesáti tisíc korun, což bylo v časech první republiky dosti značné jmění. Zklamanou ženu bylo proto nutno rychle uchlácholit a zřejmě to byl Klepetář, který přišel s nápadem na velkolepé představení, do kterého se zapojili všichni. V reprezentační místnosti sdružení českých spisovatelů uspořádali kasířovanou svatbu. Doktor Klepetář s trikolorou a úředním odznakem na prsou dělal oddávajícího úředníka, Sikorský vystupoval jako svědek.

„Berete si Margitu Vörösmartyovou za svou zákonou manželku?“

„Ano.“

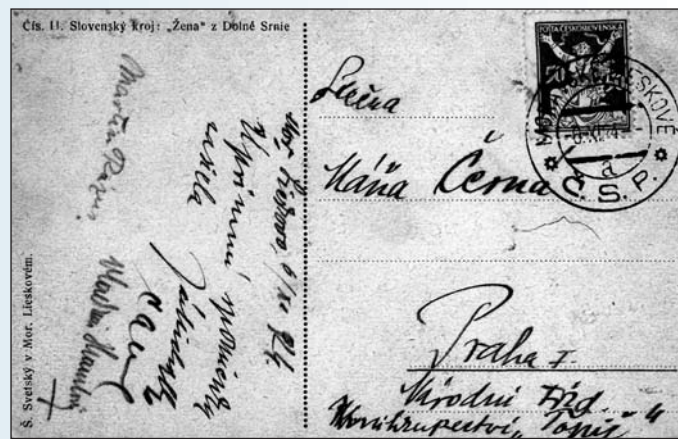
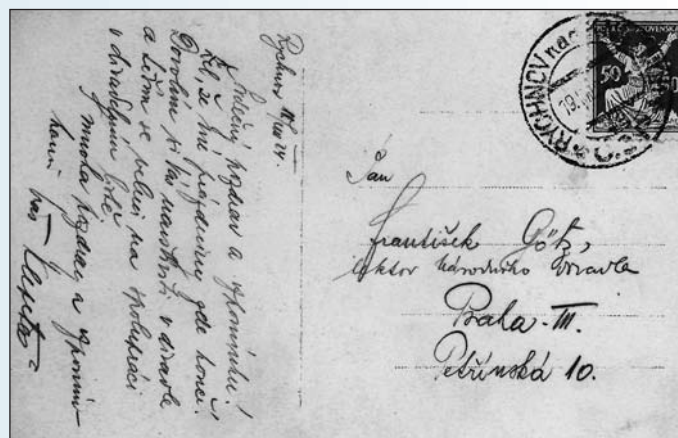
„Budete spolu snášet dobré i zlé, dokud vás smrt nerozdělí?“

„Ano,“ řekla Margita.

Prsteny, přípitek, fanfáry z gramofonu.

Zatím jak lastura jsem za přílivu
do cizích světů zanesen.
S podivem stojím, mnoho vidím divů
a sním svůj sen

S podzimním sluncem vstoupí ke mně žena,
staré se rány rozjitří.
Otázka „Kdy“ je stále otevřena.
Snad dnes, snad zítra, pozítří...

Pohled zaslaný Jánem Michálkem slečně Máře Černé, zaměstnané v Topičově knihkupectví. Mezi ostatním je podepsán i slovenský spisovatel Martin Rázus

Komedie skončila. Tedy původně se zdálo, že skončila. Novomanželka byla prostá žena, ve spoustě záležitostí se nechala uchlácholit, přesto však si přála mít v ruce nějaký dokument o tom, že je skutečně vdaná.

Vymluvili se na zdoluhavý postup úřadů, všechno bude v pořádku za pár dnů, nejspíše po návratu ze svatební cesty. Následující den všichni odjeli lůžkovým vlakem na Slovensko do Tater.

Detailní průběh té zvláštní společné poutě je dodnes obestřen tajemstvím. Zapi-

sy z hotelových knih té doby jsou nepřesné, za první republiky neexistovala povinnost nosit občanské průkazy a hosté mohli do záznamů uvádět libovolná jména. Při následném vyšetřování vypovídal několik svědků, jeden z nich si všiml starší ženy a tří mladých mužů v kabině zubačkové železnice ve Vysokých Tatrách, jiný se s nimi sešel v hotelové restauraci v Popradu. Margita Vörösmartyová si zplna hrdla

určitě postaví na nohy. V kalíšku polní lahve však bylo rozpuštěné sedativum a o půl hodiny později žena usnula v chůzi.

Križe, soudil by Aristoteles.

Čtyři lidé v opuštěné krajině. Soud při pozdějším jednání rekonstruoval příběh přibližně takto. Doktor Klepetář zůstal stát na horizontu cesty, aby pohlídal, jestli nepřichází někdo cizí. Sikorský vcelku bez jakéhokoliv zásahu sledoval, jak Michálko svou přítelkyni uškrtil. Pak všichni společně zahrabali tělo do měkké hlíny na břehu Čierneho Váhu.

Nikdo nic neviděl, krajina na úpatí hor byla tichá a opuštěná. Stalo se. Tíha váhání a rozhodování opadla, teď už se nedalo vůbec nic měnit. Podle Sikorského výpovědi měli všichni na zpáteční cestě docela dobrou náladu. Pokud ne, rozhodně měli spoustu peněz. Bylo to mnohem víc, než na co byli doposud zvyklí, Margitiny úspory zcela zastínily drobné novinářské honoráře. Odjeli na bohatýrský výlet do Paříže, tatarská hrůza se zdála být nekonečně vzdálená. Peripetie, praví teorie dramatu.

Přesto, že si zakázali jakoukoliv zmínku o vraždě, v podvědomí zvolna hlodala nejistota. Váh je divoká řeka, zjara zpravidla rozvodněná, co když voda vyplaví mělký hrob? Nenechali na místě něco, podle čeho by se dala mrtvá žena identifikovat? Plíživý strach se živí sám sebou a oblučně narůstá. Nakonec, po plných deseti měsících, se všichni tři vypravili na Slovensko znovu. Našli příslušné místo, vyhrabali zbytky těla a naházeli je do vody. Prudký proud tu hrůzu odnesl, zdálo se, že navždy.

Příběh však dál uháněl svým vlastním tempem. Americká rodina, u které Margita tak dlouho pracovala, byla znepokojena tím, že od oblíbené služebné nedostává žádné zprávy. Oficiální dotaz byl vyřízen promptně, americké úřady se obrátily na Československou ambasádu a koncem června roku 1927 bylo po slečně

Vörösmartyové vyhlášeno pátrání. Z policejního hlediska nebylo příliš obtížné sledovat ztracenou stopu pohřešované a najít společnost, ve které se před svým zmizetím pohybovala.

Třetího srpna téhož roku byla na Jana Klepetáře, Jána Michálka a Mikuláše Sikorského uvalena vyšetřovací vazba.

Poslední kapitolou antické tragédie je katastrofa.

Sikorský s Michálkem se po předložení série nepřímých důkazů přiznali, Klepetář ne.

Po pečlivém pátrání bylo na břehu Čierneho Váhu nalezeno místo provizorního hrobu, v něm pak chomáč ženských vlasů

s drobnou zlatou vlásničkou a bércová lidská kost. Následoval kabelogram do Spojených států amerických a blesková odpověď, podle které několik popisovaných pozlacených vlasových spon dostala Margita jako dárek při předloňských Vánocích.

25. února roku 1928 bylo v Košicích zahájeno soudní jednání. Sín byla zaplněná do posledního místečka, dostavila se i část pražské honorace, někteří diváci si přinesli divadelní kukátka v očekávání velkého představení.

Obviněný Michálko proti tomu zoufale protestoval.

„Ako je moja duša nesmrtná, ako som rímský katolí, tu není žádný cirkus, ale súd!!!“

Soudce stížnosti vyhověl.

„Pokud ještě někdo vezme kukátko do rukou,“ prohlásil, „dám vyklidit soudní sín.“

Jednání se táhlo celý měsíc a koncem března byly vyneseny rozsudky. Ján Michálko byl odsouzen k smrti, Jan Klepetář na doživotí, Mikuláš Sikorský dostal patnáct let. Po odvolání Nejvyšší soud v Brně rozsudky upravil. Ján Michálko byl odsouzen na dvacet let žaláře zostřeného každého čtvrt roku postem a v den vraždy tvrdým ložem, Sikorskému byl trest potvrzen a Janu Klepetáři bylo doživotí změněno na patnáct let káznice.

Konec nadějného básníka. Ačkoliv ne tak docela. V roce 1937, po odpykání dvou třetin trestu, byl doktor Klepetář podmínečně propuštěn. Z vězení však vyšel už jen stín bývalého bohéma. I společenské poměry se velmi změnily. Pryč byla bouřlivá tvůrčí atmosféra dvacátých let, republika dusila tísnivá předtucha blížící se války.

Jan Klepetář nějaký čas pracoval jako úředník v advokátní kanceláři, trochu psal do Prager Tagblattu, později, jako nakladatelský redaktor, se stal o propagaci nově vycházejících knížek. V tichosti přežil protektorát a v devětačtyřicátém roce emigroval do Švédska. Někdy žil v Německé spolkové republice, koncem padesátých let se odstěhoval do Spojených států. Tady se živil jako psychiatr a časem získal i americké státní občanství. Podle nepotvrzených zpráv byl v šestasedmdesátém roce vyšetřován v Kanadě pro podezření z jakýchsi finančních podvodů, ale pro nedostatek důkazů a možná také pro špatný zdravotní stav obviněného bylo řízení zastaveno.

Podobně, jako kdysi Margitě Vörösmartyové, se Janu Klepetáři stýskalo po domově. Na sklonku života se vrátil do Československa a v Praze také roku 1978 zemřel.

S podzimním sluncem

vstoupí ke mně žena,

staré se rány rozjitří.

Otázka „Kdy“ je stále otevřena.

Snad dnes, snad zítra, pozítří...

Lékař, spisovatel a básník. Ke spoluúčasti na vraždě se doktor Jan Klepetář nepřiznal nikdy.

Text a reprofoto
Antonín JIROTKA

Vážení pan

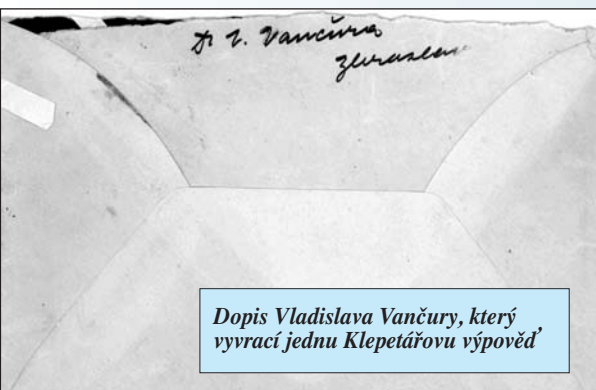
h. Kraslav

revizor

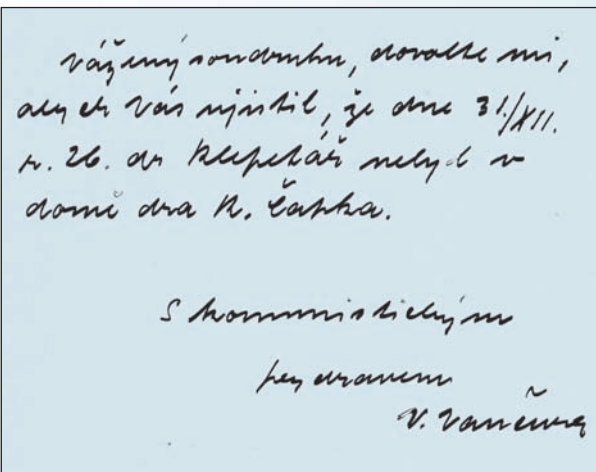
Rovnice Prava

Prava Karlin

Kralovská linie

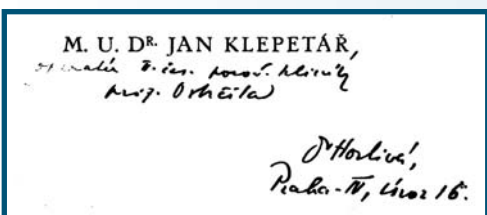
Dopis Vladislava Vančury, který vyvrací jednu Klepetářovu výpověď

S hodnou a lícím

per dravem

V. Vančura

Orlík,
Praha - W, únor 16.

Navštívenka Jana Klepetáře

užívala posledních dnů života, pokud i její společníci zářili pohodou, zřejmě ji jenom předstírali. Den před plánovaným návratem se všichni společně vydali na túru ze Štrby do Vážce. Margita si postěžovala na únavu a Klepetář ji nabídl nápoj, který ji docela